

PANDÍON



1992:3 Årg.8
tidskrift för fågelintresserade

PANDION

Årg.8

Pandion utges av Frövi Fågelklubb. Ut kommer 3 ggr årligen (april, augusti och december). Verksamhetsområde är Lindesbergs kommun.

Medlemsblad för Frövi Fågelklubb

Ordf. Johnny Tegin
Backen, Vanneboda
710 40 FRÖVI
Tel. 0581-315 63

Sekr. Thomas Ewerlid
Lertagsgatan 14
703 47 ÖREBRO
Tel. 019-10 37 39

Kassör Bo Dahlström
Ullersäter
710 40 FRÖVI
Tel. 0581-322 13

Övriga: Christer Eriksson, Magnus Köpman, Kjell Mattsson, Erik "Plur" Jansson samt Jerry Andersson

Medlemskap i FFK erhålls genom att betala 50:— på pg. 484 16 67-1. Ungdomar 4-16 år 15:—. Familjemedlem 5:—.

Klubblokal: IOGT/NTO-lokalen i Blixterboda.

Klubbmästare: Gunnar Eriksson, tel. 0589-310 45

Omslagsbild: Mindre korsnäbb
Hasse Jansson

Adressändring anmäler du till:

Jan-Erik Malmstigen
Skomakargatan 6
710 40 FRÖVI
tel. 0581-302 52

Lennart Sandberg
Tallbacksgatan 3
71040 FRÖVI
tel. 0581-315 73

Frågor om exkursioner?
Johnny Tegin, tel.0581-315 63

Fågelrapporter skickas till:
Mats Andersson
Hagabergsliden 4
711 31 LINDESBERG
tel. 0581-162 74

Jan-Erik Malmstigen
Adress som ovan.

Redaktion för Pandion:

Brita Nordqvist,
Backen, Vanneboda, 710 40 FRÖVI
Tel. 0581-315 63

Ulf Jacobsson,
Storgatan 14, 710 41 FELLINGSBRO
Tel. 0589-208 80

Gott nytt fågelår!

Mörkrets tid är snart förbi. Det är inte långt kvar tills solen vänder åter efter att ha varit nere och vänt vid klotets sydligaste vändkrets. Den har följt sommarens många flyttfåglar söderut på deras utsägligt långa och strapatsrika färd. Efter jul dröjer det inte länge förrän ljuset återkommer med sånglärka, stare, tofsvipa och storspov.

Men innan dess händer det en hel del. Förutom att vi håller våra vinterögon och öron öppna, i december t.o.m.februari, har vi ju som vanligt lite extra uppgifter när det gäller att rapportera våra januariobservationer. Redovisningen av våra samtliga observationer under 1992 förväntas det också att vi skickar in. Även den minsta rapporten är viktig.

Sedan kommer då våren med exkursioner och månadsmöten. En extra liten krydda i vår hoppas vi att våtmarken i Västvalla kommer att bli. Inventeringen av pågående holkprojekt är en annan intressant idé som styrelsen är på gång med.

Vi på PANDION har med detta nummer fullföljt vårt första hela år med tidningen. Vi är rätt nöjda själva och Britas önskemål om synpunkter i förra numret, gav inte heller några djupare skäl till oro. Det var inte så många som hörde av sig. Vi tolkar det som att hälsan tiger still och jobbar vidare ett tag till.

Vi vill dock ge er som vill vara med att påverka innehållet och utseendet på vår medlemstidning en verklig chans att vara med. Vi kommer i god tid före varje nummer att ha ett öppet redaktionssammanträde till vilket alla som vill är välkomna.

Utgivningsschema med datum för redaktionssammanträde, manusstoppdag samt utgivningsvecka finns i slutet av tidningen.

Till sist önskar vi er alla en fridfull JUL och ett riktigt GOTT NYTT ÅR!



Ringmärkningen 1992

av Jan-Erik Malmstigen (Hagaberg) och Sven Larsson (Näset)

Årets ringmärkning som framförallt på gick i juli och augusti månad (se tabell 1) resulterade i 911 ringmärkta fåglar vilket kan jämföras med fjolårets 668 fåglar då arbets-insatsen var ungefär lika omfattande som i år. Dominerande art var lövsångaren (216 ex) vilket kan jämföras med 1243 ringmärkta 1991.

Hagaberg

Andra arter som i år uppvisar mera normala fångstsiffror är järnsparven med 55 ex (29 ex 1991), Grönfink 75 ex (20 ex) samt sädesärta 52 ex (21 ex). Däremot är antalet ringmärkta rörsångare i nivå med fjolårets, 184 ex (176 ex) och överraskande nog en minskning av sävsångare med sina 36 ex (44 ex) detta trots att det från andra håll, bl.a. Kvismaren, rapporteras om rekordfångst av just sävsångare i år.

Totalt ringmärktes 37 arter. Nya arter blev grönsångare och stjärtmes. Hagabergs andra kärnsångare totalt ringmärktes den 28 juni och bland övriga märkararter kan nämnas tre näktergalar, 1 blåhake redan den 22 juli, rödstjärt den 12 september samt 2 gärdsmygar den 26 september.

Bästa märkdag blev den 30 augusti med 115 ringmärkta fåglar och 35 lövsångare som dominerande art. Den 12 september ringmärktes inte mindre än 21 järnsparvar.

Återfynd och kontroller

Sammanlagt fem återfynd eller främmande kontroller har meddelats sedan förra rapporten, därav den rörsångare som 1991 ring-

märktes vid Idö i Södermanland och som kontrollerades här den 13 juli i fjol samt i år den 10 juli. Dessutom finns sammanlagt 21 egna kontroller av fåglar märkta 1991 eller senare (se tabell 2). De flesta av dessa utgörs av fåglar ringmärkta 1991. Det finns dock några gamlingar, t.ex. den rörsångare som ringmärktes i augusti 1987 och därefter har kontrollerats vid Hagaberg 1990, 1991 samt nu i år den 11 juni. Denna rörsångare är minst fem år gammal.

Till sist ett tack till framförallt Andreas Sandberg, Tomas Ewerlid och Jerker Porath för värdefull hjälp i samband med ringmärkningen.

Näset

Årets ringmärkning vid Näset, Finnåker resulterade i 787 märkta fåglar fördelade på 11 märkdagar med tyngdpunkten i slutet på juli. (se tabell 3). Efter fjolårets "katastrofsiffror" syntes en klar uppgång i märkningen av ungfåglar. Som vanligt dominerade lövsångare och sävsparv märksiffrorna. Törnsångare och framförallt grönsiska visade den förhållandevis största uppgången, medan de 2 märkta svarthättorna är ett mycket lågt resultat. 22 märkta rosenfinkar får betecknas som normalfångst.

I övrigt saknade säsongens ringmärkning överraskningar. Inga fåglar av ovanliga arter fångades och inte en enda främmande kontroll gjordes. Av kontroller av egna fåglar kan nämnas den rosenfink som märktes i början av juli 1989 som utfärgad hane och som återfångades tidigt i juli både 1991 och 1992.

Tabell 1.

| | Juni | Juli | Aug. | Sept. | Okt. | Totalt |
|----------------------|------|------|------|-------|------|--------|
| Antal dagar | 8 | 12 | 10 | 6 | 1 | 37 |
| Antal nättimmar (nt) | 69 | 247 | 333 | 195 | 9 | 853 |
| Antal fåglar | 44 | 240 | 492 | 133 | 2 | 911 |
| Antal fåglar/nt | 0,64 | 0,97 | 1,48 | 0,68 | 0,22 | 1,07 |

Tabell 2.

| Art | Juni | Juli | Aug. | Sept. | Summa |
|------------|------|------|------|-------|-------|
| Sävsångare | 1 | | | | 1 |
| Rörsångare | 8 | 2 | 1 | | 11 |
| Sävsparv | | 4 | | 1 | 5 |
| Blåmes | | 2 | | 1 | 3 |
| Lövsångare | | 1 | | | 1 |
| Summa | 9 | 9 | 1 | 2 | 21 |

Tabell 3.

| | Juli | Aug. | Sept. | Totalt |
|-----------------|------|------|-------|--------|
| Antal dagar | 7 | 2 | 2 | 11 |
| Antal nättimmar | 413 | 104 | 62 | 579 |
| Antal fåglar | 611 | 145 | 31 | 787 |
| Antal fåglar/nt | 1,48 | 1,39 | 0,50 | 1,36 |

Antalet ringmärkta fåglar vid HAGABERG 1979-1992

1992 = 853 nättimmar (1,07 fåglar/nt)

| Art | 1992 | 1979-1991 | 1979-1992 | Återfynd och främmande kontroller |
|---------------------|------|-----------|-----------|-----------------------------------|
| Gräsand | - | 1 | 1 | |
| Sparvhök | - | 2 | 2 | |
| Vattenrall | - | 1 | 1 | |
| Mindre strandpipare | - | 1 | 1 | |
| Grönbena | - | 5 | 5 | |
| Enkelbeckasin | - | 4 | 4 | |
| Drillsnäppa | 1 | 19 | 20 | |
| Fisktärna | - | 6 | 6 | |
| Större hackspett | - | 1 | 1 | |
| Mindre hackspett | - | 1 | 1 | |
| Ladusvala | - | 12 | 12 | |
| Trädpilärka | 1 | 7 | 8 | |
| Gulärta | - | 15 | 15 | |
| Sädesärta | 52 | 230 | 282 | 4 |
| Gärdsmyg | 2 | 5 | 7 | |
| Järnsparv | 55 | 283 | 338 | 1 |
| Rödhake | 22 | 231 | 253 | |
| Näktergal | 3 | 5 | 8 | |
| Blåhake | 15 | 191 | 206 | |
| Rödstjärt | 1 | 2 | 3 | |
| Buskskvätta | - | 4 | 4 | |
| Koltrast | 5 | 15 | 20 | |
| Björktrast | 5 | 2 | 7 | |
| Rödvingetrast | 4 | 16 | 20 | |
| Taltrast | 5 | 19 | 24 | |
| Flodsångare | - | 1 | 1 | |
| Sävsångare | 36 | 256 | 292 | 3 |
| Kärrsångare | 1 | 1 | 2 | |
| Rörsångare | 184 | 1198 | 1382 | 14 |
| Höksångare | - | 1 | 1 | |
| Ärtsångare | 5 | 30 | 35 | |
| Törnsångare | 17 | 121 | 138 | |
| Trädgårdssångare | 23 | 112 | 135 | 1 |
| Svarthätta | 33 | 192 | 225 | 1 |
| Lövsångare | 216 | 1167 | 1383 | 2 |
| Taigasångare | - | 1 | 1 | |
| Grönsångare | 1 | - | 1 | |
| Gransångare | 2 | 24 | 26 | |

| Art | 1992 | 1979-1991 | 1979-1992 | Återfynd och främmande kontroller |
|-----------------------|------|-----------|-----------|-----------------------------------|
| Kungsfågel | 8 | 70 | 78 | |
| Svartvit flugsnappare | 4 | 15 | 19 | |
| Grå flugsnappare | - | 5 | 5 | |
| Skäggmes | - | 9 | 9 | |
| Stjörtmes | 1 | - | 1 | |
| Entita | 4 | 59 | 63 | |
| Tallita | 1 | 33 | 34 | |
| Blåmes | 18 | 215 | 233 | |
| Talgoxe | 12 | 207 | 219 | |
| Svartmes | - | 16 | 16 | |
| Tofsmes | - | 1 | 1 | |
| Nötväcka | - | 2 | 2 | |
| Trädkrypare | - | 6 | 6 | |
| Törnskata | 2 | 33 | 35 | |
| Skata | - | 1 | 1 | |
| Bofink | 9 | 93 | 102 | 1 |
| Bergfink | 1 | 26 | 27 | |
| Stare | - | 14 | 14 | |
| Grönfink | 75 | 373 | 448 | |
| Grönsiska | 32 | 86 | 118 | |
| Rosenfink | - | 1 | 1 | |
| Gulsparr | 2 | 20 | 22 | |
| Pilfink | - | 1 | 1 | |
| Videsparv | - | 1 | 1 | |
| Sävsparv | 56 | 527 | 583 | 6 |
| Summa arter: 63 | 911 | 5995 | 6906 | |

ÅTERFYND OCH KONTROLLER (Hagaberg)*Sädesärta (Motacilla alba)*

1EC 24106 2+ 90.08.26
x 92.06.24 Bergslagsvägen, Frövi

Sävsångare (Acrocephalus schoenobaenus)

AZ 11561 2+ 91.07.26
v 92.06.27 Kvismaren, Vallen, Närke

Rörsångare (Acrocephalus scirpaceus)

AX 67434 1K 90.08.10
v 91.07.13 Idö, Söderfjärden, Södermanland
v 92.07.10

3.494.193 1K 90.08.12 Bierbeek, Brabant, Belgien
v 92.06.08

Trädgårdssångare (Sylvia borin)

2KC 25668 2+ 90.08.15
v 91.08.25 Piringen, Limburg, Belgien

v = kontrollerad av ringmärkare

x = funnen död

Antalet ringmärkta fåglar vid FINNÅKER, NÄSET 1983-1992

1992 = 579 nättimmar (1,36 fåglar/nt)

| Art | 1992 | 1983-1991 | 1983-1992 | Återfynd och främmande kontroller |
|------------------|------|-----------|-----------|-----------------------------------|
| Enkelbeckasin | - | 1 | 1 | |
| Skogsnäppa | - | 1 | 1 | |
| Grönbena | - | 1 | 1 | |
| Gök | - | 1 | 1 | |
| Göktyta | - | 8 | 8 | 1 |
| Större hackspett | - | 1 | 1 | |
| Ladusvala | - | 17 | 17 | |
| Hussvala | - | 1 | 1 | |
| Trädpiplärka | 2 | 66 | 68 | |
| Ångspiplärka | - | 1 | 1 | |
| Gulärta | - | 5 | 5 | |
| Sädesärta | 8 | 77 | 85 | |
| Gärdsmyg | - | 2 | 2 | |
| Järnsparv | - | 39 | 39 | |
| Rödthake | 10 | 258 | 268 | |
| Näktergal | - | 25 | 25 | |
| Blåhake | 4 | 253 | 257 | 1 |
| Röstjärt | - | 3 | 3 | |
| Buskskvätta | 19 | 113 | 132 | |
| Stenskvätta | - | 2 | 2 | |
| Koltrast | 1 | 25 | 26 | |
| Björktrast | - | 8 | 8 | |
| Taltrast | - | 10 | 10 | |
| Rödvingetrast | - | 14 | 14 | |
| Gräshoppsångare | - | 23 | 23 | |
| Flodsångare | - | 2 | 2 | |
| Sävsångare | 26 | 271 | 297 | 2 |
| Busksångare | - | 3 | 3 | |
| Kärrsångare | - | 2 | 2 | |
| Rörsångare | 24 | 424 | 448 | 5 |
| Härmsångare | 2 | 12 | 14 | |
| Årtsångare | 2 | 65 | 67 | |
| Törnsångare | 51 | 266 | 317 | 3 |
| Trädgårdssångare | 13 | 272 | 285 | 1 |
| Svarthätta | 2 | 153 | 155 | 2 |
| Grönsångare | - | 9 | 9 | |
| Gransångare | - | 7 | 7 | |

| Art | 1992 | 1983-1991 | 1983-1992 | Återfyndochfrämmandekontroller |
|-----------------------|------|-----------|-----------|--------------------------------|
| Lövsångare | 214 | 1367 | 1581 | 2 |
| Kungsfågel | - | 12 | 12 | |
| Grå flugsnappare | - | 5 | 5 | |
| Svartvit flugsnappare | 9 | 60 | 69 | |
| Stjärtmes | - | 1 | 1 | |
| Entita | 4 | 57 | 61 | |
| Tallita | - | 13 | 13 | |
| Svartmes | - | 8 | 8 | |
| Blåmes | 18 | 220 | 238 | |
| Talgaxe | 14 | 129 | 143 | |
| Nötväcka | - | 3 | 3 | |
| Trädkrypare | - | 3 | 3 | |
| Törnskata | 5 | 86 | 91 | |
| Nötskrika | - | 1 | 1 | |
| Skata | - | 2 | 2 | |
| Pilfink | 26 | 80 | 106 | |
| Bofink | 9 | 161 | 170 | |
| Bergfink | - | 68 | 68 | 2 |
| Grönfink | 7 | 105 | 112 | 1 |
| Grönsiska | 70 | 105 | 175 | |
| Rosenfink | 22 | 129 | 151 | 2 |
| Domherre | - | 6 | 6 | |
| Lappsparv | - | 4 | 4 | |
| Gulsparv | 24 | 380 | 404 | 1 |
| Ortolansparv | - | 2 | 2 | |
| Videsparv | - | 1 | 1 | |
| Sävsparv | 201 | 1549 | 1750 | 20 |
| Summa arter: 64 | 787 | 6998 | 7785 | |

ÅTERFYND OCH KONTROLLER (Finnåker, Näset)

Göktyta (*Jynx torquilla*)

3275393 2+ 91.07.18
x 92.05.16 By, Jugansbo, Dalarna

Sävsångare (*Acrocephalus schoenobaenus*)

AX 1K 91.08.08 Kvismaren, Vallen
v 91.08.24

Bergfink (*Fringilla montifringilla*)

1 EC 23007 1K 90.08.26
v 92.05.09 Lieksa, Rauhala, Juopio, Finland

Sävsparv (*Emberiza schoenicus*)

1EB 60439 1K, hona 89.07.25
v 92.03.27 Bad Oldesloe, Schlesvig-Holst., Tyskland

1EB 82112 1K,hane 90.07.08
v 91.10.14 Beuven, Noord-Brabant, Holland

1EC 23300 1K, hona 91.07.27
v 91.11.17 Villeton, Lot-Et-Garonne, Frankrike

3.387.209 1K, hona 89.10.27 Oost-Vlaanderen, Melle, Belgien
v 90.09.09
v 91.07.18

v = kontrollerad av ringmärkare

x = funnen död

Snöoväder

Sven-Ivar Andersson

Vintern kom på en lördag, årsskiftet var passerat och vi skrev femtonde februari. Vid mitt fågelbord märktes redan dagen innan en ökad aktivitet. Sedan en tid gästades utfordringsstället av en flock gråsiskor och som flockfåglar dessa är går det stundom rätt livligt till. När vädertjänsten konstaterade annalkande oväder med snö blev det än värre. Trafiken blev så intensiv att foderbrist uppstod trots täta påfyllningar.

Snön föll tätt och fåglar samlades i mängder. Antalet arter var inte så många, inga märkvärdigheter heller, men individrikedom otrolig. Foder gick åt i massor och jag, som ansett mig välförsedd, måste ut på en tur för att köpa mera. På kort tid försvann tre-fyra kilo i de hungrande krävorna. Hundratals fågelfötter höll marken under utfordringsstället vältrampat trots snön, som hela tiden fyllde på.

Fråntidig gryning till mörkning på gick ätandet och för mig var det en mycket lyckad dag. Av kollegor fick jag senare höra att dessa inte matat sina vänner medan det var barmark. Hos mig är det mera komplicerat, då för att locka fåglar till mitt ställe på bakgården, vissa mått och steg måste till. Utfordringen hade därför pågått sedan hösten.

Varje år brukar jag skaffa hem några färska granar och tallar för att låta dessa ingå som skydd i en foderremiss. Några hål med ett spett och så ned med buskarnas rotändar. Den

skyddande dungen står där plötsligt, som om den alltid vuxit där. Det har hänt att kvarterets talgoxar inspekterat fenomenet redan innan allt kommit på plats.

Utfordringen, den hade väl kunnat anstå, visst, men åtgärden är en smula självisk med fåglar utanför fönstret finns möjlighet att se, utan att ge sig ut i markerna. Något av lotteri är det också, helt plötsligt blir det "bingo", kanske i form av en stenknäck, som hittat vägen till stället. Dessutom är en dagsom den nyss beskrivna, föga lockande till en tur i fågelmarker. Fönsterplatsen är avgjort bättre. Morgonen därpå var förhållandet annorlunda. Det intensiva snöandet hade upphört, marken och träden var vita av snötäcket. Rykten om kraftigare snöfall längre norrut lockade mig att fara ut och se efter.

Åker sträckan över Åbyhammar upp mot Sällinge. Har passerat vägskalet mot Finnåker och börjat åka mot järnvägsviadukten då en stor fågel kretsar lågt över fälten norr om Sällingesjön. Den mörka silhuetten avtecknar sig väl mot bakgrunden av snötyngd skog. Om inte detta vita funnits på träden hade fågeln, en kungsörn, kunnat förbli osedd av mig. Ömsom glidande, ömsom med lugna vingslag passerar örnen vägen ett hundratal meter framför mig och börjar följa järnvägen norrut. Självt har jag nått fram till viadukten, då stundens ingivelse får mig att svänga runt och åka ut på raksträckan mot Finnåker för att om möjligt få se honom, än en gång. Nästan

innan bilen stannat nås på nytt kontakt, över ett kalhygge väster om och intill järnvägen kretsar han men försvinner mot sjön Luntan. Uppmuntrad av framgången göres ett nytt försök, tar mig fram till sjön, står i den tilltagande snöblåsten hoppfullt väntande, men ett tredje möte var att fresta lyckan för mycket, örnen visar sig inte. Nöjd med vad som setts återstår inget annat än hemfärd.

Oväder med snö är inte mitt favoritväder, men denna gång blev det till glädje.

Hur det blev med det egentliga ärendet, om det, som ryktet sade, snöat mera norrut?, ja det glömdes i glädjeyran och är fortfarande okänt.



